

Historik om Perkins utombordsmotorer och licenstillverkade Franchi utombordsmotorer.

Bakgrund:

Ursprungligen hette första motorerna "Cris Craft Challenger och Commander" och den tillverkades (monterades) av den stora båtfirmen Cris Craft. De stora utombordsmotor tillverkarna (Evinrude-Johnson, Mercury och Scott) såg dock med oblida ögon på att en båtfirma hade en egen motor, och därför blockerades Cris Craft-båtar.

Cris Craft sålde därefter tillverkningsrätten och tillverkningsverktygen 1954 till traktorfirmen Oliver, motorerna fick då namnet "Oliver". Företaget moderniserade Challenger och Commander med fullständig fram- och backväxel, modernare design och separat bränsletank. En 35 hk modell utvecklades men började inte säljas förrän 1957. Olivers första modeller var J Challenger 5,5 hk och K Commander på 15 hk som båda började säljas 1955. År 1957 började man sälja 35 hk modellen, 15 hk modellen uppgraderades till 16 hk, och 5,5 hk modellen höjdes till 6 hk.

I Sverige såldes 16 och 35 hk modellerna av Electrolux mellan åren 1956-1959. Detta blev Electrolux största misstag (enligt några källor vi hittat), och de sista modellerna såldes billigt till de anställda inom koncernen.

Även i USA sjönk Oliver försäljningen katastrofalt, och man beslutade att sluta med tillverkningen av utombordsmotorer. Köpare av tillverkningsrätten samt maskinparken blev Perkins Dieselmotorfabrik i England omkring år 1960. Motorerna förbättrades framför allt ur korrosions- och utseende synpunkt, och man införde glasfiberkåpor. Vid samma tid började licenstillverkningen av motorn i Brescia i Italien av företaget Luigi Franchi, under namnet "Franchi". Dessa motorer såldes både inom Italien samt exporterades utomlands. Husqvarna Vapenfabriks AB som hade börjat tillverka Aldells lilla 77 cc 3,5 hk motor 1959 med namnet Husqvarna 80 A, letade vid samma tid efter större motorer att börja licenstillverka eller marknadsföra. Husqvarna trodde inte på en utveckling av egna motorer i 350-500 cc klassen, därför började man söka tänkbara samarbetspartner, en tänkbar sådan var Perkins Dieselmotorfabrik i England. Civilingenjören Ulf Näslund på Husqvarna var en av dem som fick i uppgift att utvärdera Perkins motorer.

Husqvarnas utvärdering/rapport:

Husqvarnas ställningstagande angående motorn var bl.a. att den knappast kunde säljas till nuvarande pris. Motorn på 6 hk ansågs ligga bäst till men den skulle få kraftiga känningar av Gale 5 hk och av eventuella kommande europeiska motorer. Den äldsta modellen som var på 16 hk ansågs få stor konkurrens från den modernare Gale 15, Evinrude-Johnson 18, Mercury 15 och 22 hk. Modellerna på 35-40 hk var dyrare än den 4-cylindriga Mercury på 40 hk, och Perkins motorn låg då i samma prisläge som den betydligt modernare och tystare Evinrude-Johnson motorn.

Man ansåg att motorn inte kunde säljas av de dåvarande Husqvarna återförsäljarna, utan måste säljas av specialister eller f.d. motorcykelfirmor. Man trodde att ingen försäljare som sålde ett bra amerikanskt märke ville slopa dessa och uppta Perkins, bl.a. på grund av de sämre återförsäljarrabatter som Husqvarna tillämpat.

6 hk motorn.

Motorn är på 154 cc. varför effektuttaget är relativt lågt. Maskinelementet är väl tilltaget och motorn är lättserverad. Den hade god plats under kåpan och gick förmodligen relativt tyst. Vikten angavs med 22,6 kilo + cirka 10 %.

16 hk motorn.

Den var en s.k. B-motor som var på 20 kubiktum eller 325 cc. Därför hade den svårt att göra sig gällande mot de moderna motortyperna på 18-22 hk. En fördel var att motorn kunde erhållas med elektrisk start.

35 hk motorn.

Denna motor var 2-cylindrig som – p.g.a. ganska stor cylinderdiameter – ansågs kunna bli överhettad. Den fick mycket svårt att hävda sig mot 4-cylindriga 40-50 hk Mercury och Evinrude-Johnson på 40 hk.

40 hk motorn.

Den motorn var i stort sett samma som 35 hk modellen, men med ökad kolvdiameter. Den hade även elektrisk start och choke. På Husqvarna ansåg man att motorn låg 1-2 år efter övriga fabrikat på marknaden.

Våra källor:

Franchi utombordsmotorer, mer motor till lägre pris, broschyr 1960, tillhörande Bertil Sporrang Habo.

Husqvarnas korta utombordsmotorhistoria, av Ulf Näslund 2006.

Perkins utombordsmotorer, broschyr 1962, tillhörande Bertil Sporrang Habo.